

УДК 37.01:796.077.4

**АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО
СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ**

Є.О.Павлюк

У роботі проаналізовано ефективність педагогічних умов системи професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки. Висвітлено результати дослідження орієнтаційно-мотиваційного, рефлексивного, змістового, інструктивно-настановчого й контрольньо-оцінювального компонентів системи професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки в експериментальних та контрольних групах. Результати дослідження дозволяють стверджувати, що професійне становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки відбувається успішно за рахунок упровадження педагогічних умов.

***Ключові слова:** фахова підготовки, майбутні тренери-викладачі, професійна діяльність, компоненти, критерії, рівні, показники.*

**ANALYSIS OF EFFICIENCY OF PROFESSIONAL PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FUTURE
COACHES IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING**

Ye.O.Pavlyuk

***Summary.** The paper presents the results of experimental research. The effectiveness of pedagogical conditions of the future coaches-instructors' in the process of professional training has been analyzed. The results of the research have been presented. The main components: orientation and motivational, reflexive, content-related, instructional and constituent,*

assessment and control components of the future coaches-instructors' in the process of professional training in the experimental and control groups have been analyzed.

Results of the study suggest the process of the professional training of the future coaches-instructors based on the defined pedagogical conditions is successfully implemented into the educational process.

Keywords: professional training, future coaches-instructors, professional activity, components, criteria, levels, indicators.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективність фахової підготовки в професійному становленні майбутніх тренерів-викладачів визначається отриманими результатами: якісними й кількісними параметрами професійної компетентності, сформованими під час навчання. Тому вивчення теоретичних засад професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів на всіх етапах нашого дослідження поєднувалося з педагогічним експериментом.

Експериментальна робота здійснювалася в природних умовах педагогічного процесу, тобто фахової підготовки майбутніх тренерів-викладачів на базі Хмельницького національного університету, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Запорізьського національного університету, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Визначення ефективності педагогічних умов професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів ґрунтується на результатах попередніх досліджень [1-4], у яких висвітлено концептуальні засади професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів у ВНЗ, визначено компоненти, критерії та рівні оцінювання професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів, висвітлено систему професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки.

Мета дослідно-експериментальної роботи передбачала визначення ефективності педагогічних умов системи професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки на основі компетентісного, інтегративного та синергетичного підходів, що забезпечує набуття студентами міцних знань, умінь і навичок.

Виклад основного матеріалу дослідження. На первинному етапі формувального експерименту одним із основних факторів було забезпечення однакових початкових умов для майбутніх тренерів-викладачів контрольної та експериментальної груп. На основі констатувального етапу експерименту нами було встановлено, що початковий рівень складників, показників та елементів фахової підготовленості майбутніх тренерів-викладачів контрольної і експериментальної груп майже однаковий. Зважаючи на це, можемо стверджувати, що показники орієнтаційно-мотиваційного, рефлексивного, змістового, інструктивно-настановчого й контрольної-оцінювального компонентів системи професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки в експериментальних та контрольних групах відносно рівноцінні, а тому не позначаються на кінцевому результаті експериментального дослідження.

Першочерговим у нашому дослідженні було визначення мотивації майбутніх тренерів-викладачів до формування фахових орієнтацій у процесі навчання у вищій школі, анкета «Визначення мотивації майбутніх тренерів-викладачів щодо формування фахових орієнтацій» (автори Дж. Барбуто, Р. Сколл; адаптовано Є. Павлюком) [5]. Результати дослідження орієнтаційно-мотиваційного компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки висвітлені у таблиці 1.

Аналіз результатів дослідження орієнтаційно-мотиваційного компонента, зокрема внутрішніх процесів (ВП), засвідчив, що після експерименту ЕГ не було виявлено жодного респондента з низьким рівнем ВП, тоді як до експерименту він становив 9,14% (18) із середнім балом -6,04.

Результат дослідження ВП у майбутніх тренерів-викладачів ЕГ, які володіють середнім рівнем, складав 74,62% (147) до експерименту та 79,19% (156) – після. Середній бал ВП у майбутніх тренерів-викладачів ЕГ до експерименту становив 3,89, після експерименту 5,14, збільшення відбулося на 1,25 бала. Аналіз наслідків дослідження виявив, що кількість майбутніх тренерів-викладачів ЕГ, які мають високий рівень ВП, до експерименту становила 16,24% (32) респондентів, із середнім балом – 10,05, а після експерименту – 20,81% (41) із середнім балом 11,17. Показник ВП у мотивації майбутніх тренерів-викладачів ЕГ покращився на 4,57% (9).

Після вивчення показників орієнтаційно-мотиваційного компонента КГ, зокрема ВП, виявлено незначні зміни. Кількість майбутніх тренерів-викладачів із низьким рівнем ВП до експерименту становила 8,63% (17), після експерименту зменшилася до 8,12% (16).

Чисельність респондентів КГ, що мали середній рівень ВП, зросла із 74,11% (146) до 75,13 (148). Середній бал ВП у майбутніх тренерів-викладачів КГ, які мали низький рівень до експерименту -12,14 (17), покращився на 1,05 бала, відповідно -11,09 (16); відбулося також незначне покращення середнього рівня на 0,98 бала відповідно до експерименту 4,03 (146) та 5,01 (148) після; зміни високого рівня ВП також незначні: до експерименту середній бал склав 9,18 (34) та після експерименту 10,11 (33).

Таблиця 1

**Результати дослідження орієнтаційно-мотиваційного компонента професійного становлення
майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки**

Рівні	Контрольна група						Експериментальна група					
	До експерименту			Після експерименту			До експерименту			Після експерименту		
	абс. од.	у %	сер. бал	абс. од.	у %	сер. бал	абс. од.	у %	сер. бал	абс. од.	у %	сер. бал
Внутрішні процеси												
низький	17	8,63	-12,14	16	8,12	-11,09	18	9,14	-6,04	0	-	-
середній	146	74,11	4,03	148	75,13	5,01	147	74,62	3,89	156	79,19	5,14
високий	34	17,26	9,18	33	16,75	10,11	32	16,24	10,05	41	20,81	11,17
Інструментальна мотивація												
низький	32	16,24	-9,14	31	15,74	-7,96	27	13,71	-8,54	0	0	-
середній	123	62,44	4,81	125	63,45	4,85	126	63,96	4,78	138	70,05	5,84
високий	42	21,32	12,46	41	20,81	12,51	44	22,33	12,48	59	29,95	14,97
Зовнішня Я-концепція												
низький	16	8,12	-11,19	17	8,63	-10,34	16	8,12	-10,91	0	-	-
середній	142	72,08	3,18	140	71,07	3,27	138	70,05	3,24	135	68,53	5,65
високий	39	19,8	8,41	40	20,3	8,43	43	21,83	8,27	62	31,47	12,84
Внутрішня Я-концепція												
низький	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-
середній	87	44,16	4,18	79	40,1	3,98	93	47,21	4,14	42	21,32	5,74
високий	110	55,84	10,26	118	59,9	10,19	104	52,79	10,28	155	78,68	12,43
Інтерналізація цілі												
низький	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-
середній	98	49,75	2,19	96	48,73	2,23	129	65,48	2,15	87	44,16	5,27
високий	99	50,25	10,01	101	51,27	10,07	68	34,52	9,94	110	55,84	12,08

У ході аналізу результатів дослідження орієнтаційно-мотиваційного компонента, зокрема інструментальної мотивації (ІМ) та її динаміки, у ЕГ було виявлено наступні зміни в кількісних показниках: низький рівень до експерименту становив 13,71% (27) та після експерименту не виявлено жодного респондента з низьким рівнем. Кількість майбутніх тренерів-викладачів, які мали середній рівень ІМ збільшився з 63,96% (126) до 70,05% (138), відповідно чисельність респондентів із високим рівнем збільшилася із 22,33% (44) до 29,95% (59). Відбулися суттєві зміни в показниках низького рівня, що становив до експерименту -8,54 бала, та жодного респондента після експерименту з низьким рівнем не виявлено. Дещо змінився середній бал у майбутніх тренерів-викладачів ЕГ, які володіли ІМ на середньому рівні із 4,78 до 5,84 та мали високий рівень ІМ із 12,48 до 14,97 бала відповідно.

У КГ кількість майбутніх тренерів-викладачів із низьким рівнем ІМ до експерименту становила 16,24% (32), після експерименту зменшилася до 15,74% (31). Чисельність майбутніх тренерів-викладачів КГ, що мали середній рівень ІМ, зросла із 62,44% (123) до 63,45 (125). Результати кількісних показників у майбутніх тренерів-викладачів, які мали високий рівень ІМ залишилися майже незмінними, до експерименту 21,32% (42) та після 20,81% (41). Зокрема відмічено незначні покращення середніх балів ІМ у майбутніх тренерів-викладачів.

Результати дослідження орієнтаційно-мотиваційного компонента, наведені в таблиці 1, свідчать про позитивні зміни зовнішньої Я-концепції (ЗВ) у майбутніх тренерів-викладачів ЕГ. Аналізуючи динаміку показників орієнтаційно-мотиваційного компонента ЗВ, ми встановили, що кількість респондентів ЕГ із низьким рівнем ЗВ до експерименту становила 8,12% (16) із середнім балом -10,91, а після експерименту жоден респондент ЕГ не мав низького рівня ЗВ.

Зокрема кількість респондентів ЕГ із середнім рівнем ЗВ до та після експерименту показали незначні зміни й становила 70,05% (138) та 68,53% (135) відповідно, а середній бал зріс із 3,24 до 5,65. До експерименту кількість майбутніх тренерів-викладачів, які мали високий рівень ЗВ, становила 21,83% (43), а середній бал складав - 8,27, зокрема, після експерименту кількість становила - 31,47% (62), а середній бал - 12,84. Це вказує на те, що кількість респондентів ЕГ із високим рівнем ЗВ після експерименту збільшилася на 9,64% (19), а середній бал зріс на 4,57.

У майбутніх тренерів-викладачів КГ відбулися незначні зміни результатів ЗВ. Респонденти, які

володіли низьким рівнем ЗВ, налічують 8,12% (16) з середнім балом -11,19 до експерименту, та після 8,63% (17) із -10,34 середнім балом. Кількісних змін у КГ майбутніх тренерів-викладачів із середнім рівнем ЗВ також майже не відбулося: вона становила до експерименту 72,08% (142) із середнім балом 3,18 та після – 71,07% (140) із середнім балом 3,27, спостерігалось лише незначне збільшення середнього балу – з 3,18 до 3,27. Чисельність респондентів КГ з високим рівнем ЗВ складала 19,8% (39) із середнім балом – 8,41 до експерименту та після 20,3% (40) із середнім балом 8,43 відповідно.

Як видно з таблиці 1, найкращий показник орієнтаційно-мотиваційного компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки в ЕГ має внутрішня Я-концепція (ВН).

В ЕГ не було виявлено жодного респондента, який би мав низький рівень ВН. Відзначається зменшення респондентів ЕГ, які мали середній рівень ВН – із 47,21% (93) до 21,32% (42), а середній бал ВН покращився із 4,14 до 5,74, тобто покращення відбулося на 1,6 бала. Кількість майбутніх тренерів-викладачів ЕГ із високим рівнем ВН до експерименту складала 52,79% (104), а середній бал становив 10,28. Після експерименту кількість майбутніх тренерів-викладачів ЕГ із показниками ВН на високому рівні становила 78,68% (155), із середнім балом – 12,43. Тобто збільшення кількості респондентів із високим рівнем ВН в ЕГ відбулося на 25,89% (51), а середній бал збільшився лише на 2,15.

Незначне збільшення середнього балу ВН пояснюється тим, що низка майбутніх тренерів-викладачів із середнього рівня перейшли до високого, однак ще не досягли найвищих показників. Вірогідність результату було підтверджено t-критерієм Ст'юдента.

У КГ не виявлено жодного респондента, який би мав низький рівень ВН до експерименту та після. Середній рівень ВН у КГ зменшився із 44,16% (87) до 40,1% (79), відповідно середній бал на початку був 4,18, після експерименту – 3,98, тобто зменшився на 0,2. Результати дослідження ВН у КГ показують, що високим рівнем до експерименту володіли 55,84% (110) респондентів із середнім балом 10,26, а після експерименту – 59,9% (118) із середнім балом 10,19. Зростання відбувся лише на 4,06% (8), проте середній бал ВН навпаки зменшився на 0,07.

Аналізуючи наведені в таблиці 1 дані та динаміку показників орієнтаційно-мотиваційного компонента майбутніх тренерів-викладачів контрольної та експериментальної груп до формування фахових орієнтацій, виявили, що в ЕГ немає жодного респондента з низьким рівнем інтерналізації цілі (ІЦ). Кількість респондентів ЕГ із середнім рівнем ІЦ до експерименту становила 65,48% (129) із середнім балом 2,15, після експерименту – 44,16% (87) із середнім балом 5,27. Отже, кількість респондентів ЕГ із середнім рівнем ІЦ зменшилась на 21,32% (42), проте середній бал навпаки збільшився на 3,12.

Високим рівнем ІЦ до експерименту володіли 34,52% (68) респондентів ЕГ із середнім балом 9,94, після експерименту їхня кількість зросла до 55,84% (110) із середнім балом 12,08. Покращення в цьому випадку відбулось на 21,32% (42), а середній бал зріс на 2,14.

У майбутніх тренерів-викладачів КГ не було виявлено низького рівня ІЦ. Кількість респондентів КГ із середнім рівнем ІЦ до експерименту становила 49,75% (98) із середнім балом 2,19 та після – 48,73% (96) із середнім балом 2,23, як видно з результатів, змін майже не відбулося. У КГ кількість респондентів із високим рівнем ІЦ до експерименту та після експерименту залишилась майже однаковою та налічувала 50,25% (99) до експерименту та 51,27% (101) після, середній бал також майже не змінився і становив 10,01 до експерименту та 10,07 після.

Зважаючи на дослідження орієнтаційно-мотиваційних процесів, ми можемо стверджувати, що для формування фахових орієнтацій майбутніх тренерів-викладачів велике значення має внутрішня мотивація. Якщо внутрішні мотиви домінують, то це забезпечує вмотивованість майбутніх тренерів-викладачів до процесу фахової підготовки, якщо провідним мотивом є зовнішній, то це свідчить про відсутність вмотивованості до формування фахових орієнтацій. Результати дослідження вказують на те, що домінуючими в більшості респондентів ЕГ є внутрішні мотиви, що свідчить про позитивне ставлення до процесу фахової підготовки та високу мотивацію майбутніх тренерів-викладачів до власного професійного становлення під час навчання у ВНЗ.

Аналіз даних таблиці 2 свідчить про покращення рефлексивного компонента в професійному становленні майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки в експериментальній групі.

Рефлексивний компонент ми визначали методом інтерактивного тестування. Тести були розміщені у фахових дисциплінах модульного середовища для навчання в розділі для самостійної та індивідуальної підготовки майбутніх тренерів-викладачів.

Зокрема, відбулися зміни у респондентів ЕГ із низьким рівнем із 27,41% (54) до 3,05% (6), про що свідчить динаміка показників рефлексивного компонента. Зменшення відбулося на 24,36% (48), середній бал низького рівня рефлексивного компонента майже не змінився – з 2,47 до 2,72, збільшення відбулося на 0,25 бали.

Таблиця 2

Результати дослідження рефлексивного компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки

Рівні	Контрольна група (КГ)						Експериментальна група (ЕГ)					
	До експерименту			Після експерименту			До експерименту			Після експерименту		
	абс. од	у %	сер. бал	абс. од	у %	сер. бал	абс. од	у %	сер. бал	абс. од	у %	сер. Бал
Низький	58	29,44	2,34	56	28,43	2,52	54	27,41	2,47	6	3,05	2,72
Середній	139	70,56	3,47	141	71,57	3,49	140	71,07	3,51	152	77,16	4,19
Високий	0	0	-	0	0	-	3	1,52	4,63	39	19,79	4,72

Результати рефлексивного компонента у респондентів ЕГ із середнім рівнем покращилися із 77,07% (140) до 77,16% (152), тобто збільшилися на 0,09% (12), середній бал рефлексивного компонента зріс із 3,51 до 4,19 – на 0,68 бали. Результати тестування дали змогу виявити, що кількість респондентів ЕГ із високим рівнем рефлексивного компонента зросла з 1,52% (3) до 19,79% (39), тобто збільшилася на 18,27% (36), до експерименту середній бал високого рівня рефлексивного компонента становив 4,63, а після експерименту – 4,72 бали, отже, покращення відбулось на 0,09 бала.

Не було відзначено значних змін у респондентів КГ, із низьким рівнем рефлексивного компонента, їхня кількість до експерименту становила 29,44% (58) та після – 28,43% (56). Середній бал майбутніх тренерів-викладачів КГ із низьким рівнем до експерименту становив 2,34, а після експерименту – 2,52. У КГ кількість респондентів, із середнім рівнем рефлексивного компонента до експерименту становила 70,56% (139), після – 71,57 (141). Відбулися незначні зміни в середньому балі від 3,47 до 3,49 – тобто на 0,02 бали. У КГ до експерименту та після не було виявлено жодного респондента з високим рівнем рефлексивного компонента.

Імовірність відмінностей у результатах дослідження рефлексивного компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки було встановлено за допомогою t-критерію Ст'юдента.

Одержані дані дослідження змістового компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки, які відображені у таблиці 3, свідчать про якісні зміни в ЕГ. Змістовий компонент був визначений методом інтерактивного тестування. Тести були розміщені у фахових дисциплінах модульного середовища для навчання в розділі «Підсумкове тестування».

Таблиця 3

Результати дослідження змістового компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки

Рівні	Контрольна група (КГ)						Експериментальна група (ЕГ)					
	До експерименту			Після експерименту			До експерименту			Після експерименту		
	абс. од	у %	сер. бал	абс. од	у %	сер. бал	абс. од	у %	сер. бал	абс. од	у %	сер. бал
Низький	34	17,26	2,48	33	16,75	2,57	35	17,77	2,29	3	1,52	2,73
Середній	146	74,11	3,28	151	76,65	3,31	149	75,63	3,25	146	74,11	4,19
Високий	17	8,63	4,68	13	6,6	4,71	13	6,6	4,61	48	24,37	4,74

На підставі аналізу одержаних даних дослідження змістового компонента, виявлено значні зміни в респондентів ЕГ із низьким рівнем. До експерименту кількість майбутніх тренерів-викладачів із низьким рівнем становила 17,77% (35), після експерименту – 1,52% (3), зменшення відбулося на 16,25% (32). Середній бал низького рівня змістового компонента до експерименту становив 2,29, після – 2,73, покращення відбулося на 0,44.

Слід зазначити, що кількість майбутніх тренерів-викладачів ЕГ із середнім рівнем змістового компонента до експерименту становила 75,63% (149), після експерименту – 74,11% (146), зменшення відбулось на 1,52% (3). Зокрема, середній бал до експерименту становив 3,25, а після експерименту – 4,19. Одержані результати дослідження змістового компонента засвідчують, що кількість респондентів ЕГ до експерименту з високим рівнем становила 6,6% (13), тоді як після експерименту – 24,37% (48), тобто збільшення відбулося на 17,77% (35). Середній бал до експерименту становив 4,61, а після – 4,74, це свідчить про те, що відбулося суттєве збільшення кількості респондентів із високим рівнем, але не всі мають найвищі бали.

У КГ кількісні зміни в майбутніх тренерів-викладачів із низьким рівнем змістового компонента були несуттєвими й становили до експерименту 17,26% (34), а після – 16,75% (33), дещо збільшився середній

бал із 2,48 до 2,57, на 0,09. Водночас встановлено, що кількість респондентів КГ із середнім рівнем змістового компонента до експерименту становила 74,11 (146) та після 76,65 (151), тобто суттєвих змін не відбулося. Також є незначні зміни середнього балу з 3,28 до 3,31, покращення відбулося на 0,03. Причому, як показав аналіз результатів дослідження змістового компонента у КГ, високий рівень мають 8,63% (17) респондентів до експерименту та 6,6% (13) – після, середній бал також майже не змінився, до експерименту – 4,68 та після 4,71. Підтвердження достовірності результатів дослідження змістового компонента було визначено за t-критерієм Ст'юдента при $p \leq 0,05$.

Результати констатувального й формувального етапів експерименту дослідження контрольно-оцінювального компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки наведені у таблиці 4.

Таблиця 4

Результати дослідження контрольно-оцінювального компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки

Рівні	Контрольна група (КГ)						Експериментальна група (ЕГ)					
	До експерименту			Після експерименту			До експерименту			Після експерименту		
	абс. од.	у %	сер. бал.	абс. од.	у %	сер. бал.	абс. од.	у %	сер. бал.	абс. од.	у %	сер. бал.
Низький	38	19,29	2,13	36	18,27	2,17	24	12,19	2,11	0	0	-
Середній	132	67,01	3,54	128	64,98	3,52	141	71,57	3,49	154	78,17	4,17
Високий	27	13,7	4,57	33	16,75	4,48	32	16,24	4,54	43	21,83	4,76

Контрольно-оцінювальний компонент був визначений за результатами іспитів з фахових дисциплін. Унаслідок аналізу результатів контрольно-оцінювального компонента кількість респондентів ЕГ з низьким рівнем до експерименту становила 12,19% (24), після експерименту не виявлено жодного респондента. Варто відзначити, що відбулися також зміни контрольно-оцінювального компонента в майбутніх тренерів-викладачів ЕГ, які мали середній рівень, до експерименту їхня кількість була 71,57% (141), після експерименту – 78,17% (154). Збільшення відбулося на 6,6% (13), водночас збільшився й середній бал – від 3,49 до 4,17.

Дослідження експериментальних даних ЕГ дозволили виявити кількість респондентів із високим рівнем контрольно-оцінювального компонента до експерименту – 16,24% (32), відповідно після експерименту – в 21,83% (43). Після експерименту кількість майбутніх тренерів-викладачів з високим рівнем збільшилася на 5,59% (11), проте середній бал збільшився із 4,54 до 4,76.

Результати дослідження майбутніх тренерів-викладачів КГ із низьким рівнем контрольно-оцінювального компонента до експерименту становили 19,29% (38) із середнім балом 2,13 та після 18,27% (36) із середнім балом 2,17, як бачимо, суттєвих змін не відбулося. Також не спостерігається й суттєвих змін у респондентів КГ, які мали середній рівень, що становив до експерименту 67,01% (132) і 64,98% (128) – після, і майже не змінився середній бал від – 3,54 до 3,52. У респондентів КГ із високим рівнем контрольно-оцінювального компонента істотних змін показників не відбулося й вони збільшились із 13,7% (27) до 16,75% (33), а середній бал зменшився з 4,57 до 4,48.

Імовірність відмінності результатів дослідження контрольно-оцінювального компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки було встановлено за допомогою t-критерію Ст'юдента при $p \leq 0,05$.

Функціональний компонент професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки є не менш важливим, ніж вищеперераховані, який ми визначали за підсумками державної атестації. Опрацьовані результати нами були занесені до таблиці 5.

Таблиця 5

Результати дослідження функціонального компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки

Рівні	Контрольна група (КГ)						Експериментальна група (ЕГ)					
	До експерименту			Після експерименту			До експерименту			Після експерименту		
	абс. од.	у %	сер. бал.	абс. од.	у %	сер. бал.	абс. од.	у %	сер. бал.	абс. од.	у %	сер. бал.
Низький	36	18,27	2,37	31	15,74	2,41	35	17,77	2,38	0	-	-
Середній	154	78,17	3,36	158	80,2	3,39	149	75,63	3,44	162	82,23	4,22
Високий	7	3,56	4,61	8	4,06	4,58	13	6,6	4,58	35	17,77	4,76

Наведені фактичні дані в таблиці 5 та їх динаміка показують, що в ЕГ 17,77% (35) майбутніх тренерів-викладачів мали низький рівень функціонального компонента до експерименту, однак після експерименту не було виявлено жодного респондента із низьким рівнем.

Середній бал функціонального компонента майбутніх тренерів-викладачів ЕГ з низьким рівнем до експерименту становив 2,38.

Середній рівень функціонального компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів в ЕГ до експерименту мали 75,63% (149) респондентів, після експерименту – 82,23% (162), відповідно збільшення становить 6,6% (13), середній бал до експерименту – 3,44, після експерименту – 4,22 бали.

Виявлено підвищення показників функціонального компонента в респондентів ЕГ із високим рівнем із 6,6% (13) до 17,77% (35), покращення відбулося на 11,17% (22). Водночас, середній бал функціонального компонента ЕГ до експерименту становив 4,58, після експерименту – 4,76, покращення відбулось на 0,18 бали.

У КГ до експерименту 18,27% (36) респондентів мали низький рівень функціонального компонента, відповідно після експерименту – 15,74% (31), тобто зменшилося на 2,53% (5), середній бал становив 2,37 до експерименту та 2,41 після. Незначні зміни відбулися в майбутніх тренерів-викладачів КГ із середнім рівнем від 78,17% (154) до 80,2% (158), це збільшення становить 2,03% (4), середній бал майже не змінився й складав 3,36 до експерименту та 3,39 після. У КГ кількість респондентів, які мали високий рівень функціонального компонента, також істотно не змінилася й становила до експерименту 3,56% (7), після експерименту – 4,06% (8) із середнім балом 4,61 та 4,58 відповідно.

Імовірність різниці результатів дослідження функціонального компонента професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки було встановлено за допомогою t-критерію Ст'юдента при $p \leq 0,05$.

Висновок. Отже, можна дійти висновку, що в ЕГ відбулися суттєві покращення усіх компонентів професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки. Це дозволяє стверджувати, що професійне становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки відбувається успішно за рахунок упроваджених педагогічних умов (професійна мотивація як процес формування фахових орієнтацій майбутніх тренерів-викладачів; забезпечення професійної самоосвіти та самовдосконалення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки; забезпечення розвитку професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки; організація ефективної діагностики готовності та компетентності майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності). Отримані результати дослідження також засвідчують ефективність упровадженої нами системи професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямі полягають у теоретичному аналізі проблеми формування професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів у процесі фахової підготовки.

Література

1. Павлюк Є. О. Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів у ВНЗ / Є. О. Павлюк // Вип. 657. Педагогіка та психологія. – Чернівці : Чернівецький нац. у-т, 2013. – С. 114-121.
2. Павлюк Є. О. Концепція підготовки майбутніх тренерів-викладачів у вищих навчальних закладах / Є. О. Павлюк // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – Хмельницький : ХІСТ, 2013. - №2(8). – С. 187-193.
3. Павлюк Є. О. Система професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки / Є. О. Павлюк // Вип. 680. Педагогіка та психологія. – Чернівці : Чернівецький нац. у-т, 2014. – С. 119-128.
4. Павлюк Є. О. Компоненти, критерії та рівні оцінювання професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів / Є. О. Павлюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 38 / Редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. – С. 377-383.
5. Barbuto J. (1996) A self-concept-based model of work motivation : a class exercise. Proceedings of the Eastern Academy of Management Annual Meeting, Washington, DC.